

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- ZAMFIR C. ARBUTE. — Studenții și poporul.
NATALIA IOSIF. — Fantesie (poesie).
BRÂNDUȘA. — Mosafirii. (Schiță.)
ST. ȘERBĂNESCU. — Septentrion (poesie).
D. MIHALACHE. — Cobanul și fata de împărat (poveste).
AL. GH. DOINARU. — Invinsul (poesie).
G. MURGOCI. — O călătorie prin stepa rusească (Ascania-Nova).
I. SCURTU. — Cronică.
RED. — Răspunsuri.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani
În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 10 lei
În străinătate . 12 ,

„MINERVA”

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Sfada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut :

Cum iubeste o fată

NUVELE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE

VASILE POP

Prețul: Lei 1.50.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate. 12 »

STUDENȚII ȘI POPORUL

Mulți, foarte mulți sînt de părerea că studenții universitari nu trebuie să ia niciodată parte la mișcările politico-sociale ale mulțimei; la noi această părere o îmbrățișează partidul conservator, cînd studenții universitari iaă parte la vr'o mișcare pe timpul domniei lor; părerea această însă se schimbă pe timpul cînd acest partid e în opoziție; tot astfel și partidul liberal e contra participărei studenților universitari într'o mișcare, cînd aceasta se ivește în timpul ocîrmuirii lor, și pentru participare a tineretului universitar în or ce mișcare, cînd partidul lor se află în opoziție.

În ceia ce mă privește pe mine, apoi eu unul n'am în această privință nici o părere, căci ce 'mi-ar folosi să am una, și anume aceea că studenții n'ar trebui să participe la mișcările politico-sociale ale mulțimei, cînd istoria omenirii întregi e plină de fapte concrete, contrare absolut acestei păreri.

Blajin și umanitar prin felul naturei mele; eu unul sînt de părere c'ar fi *sublim* ca omenirea să se desvolte și să propășească pe calea evoluțiunilor pașnice; ca toți oamenii să fie ca mine vegetariani și să nu mănînce carnea nenorocitelor animale, jertfite pentru consumație. Dar istoria omenirii, contrarie părerii mele personale, arată că evoluțiunile sociale se fac printr'un șir de revoluții sîngeroase, iară omul rămîne un carnivor *per escelentiam*.

Tot ast-fel istoria neamurilor ne arată că pretutindenî, în toate mișcările mari ale mulțimei, junimea studioasă a luat partea cea mai activă, ba chiar a fost în fruntea acestor mișcări politico-sociale. Să ne întorcem cu privirea nu mai departe de cit acum jumătate de secol. La 1848, în mișcarea popoarelor civilizate pentru drepturile constituționale în Franța, în Germania și Austria, studențimea universitară a fost în fruntea acestor mișcări mîntuitoare.

Iată, de pildă, în ce mod plastic descrie unul din cunoscuții oameni de stat ai Americii, Karl Schurz, participarea studenților uni-

versitari din Viena la revoluțiunea de la 1848. (*Lebenserinnerungen*. Berlin 1906):

«La cea dintiū isbucnire a revoluției, studenții de la aproape toate universitățile Germaniei și Austriei au luat parte la mișcare mai mult sau mai puțin în rîndul întii; dar rolul preponderent în această mișcare revoluționară l-au luat studenții universității din Viena. Ei mai cu seamă au ridicat mișcarea, care a gonit de la putere pe prințul Metternich. Supt denumirea de «Legiunea academică» studenții acestei universități au organizat o forță armată de peste 6.000 oameni, care a și fost centrul organizator al răscoalei. Comitetul central, care pe jumătate era compus din studenți, iară cealaltă jumătate era formată din membrii gardei naționale, în fața guvernului juca rolul reprezentanților voinței poporului și se bucura de cea mai mare influență în masele poporului. Cînd șeful liberalilor de pe aceste vremuri, capul ministerului Pillersdorf-Latour a făcut o nouă lege de presă, prin care se desființa cenzura, a consultat studențimea universitară, care a și amendat legea în sensul mai democrat. La 15 Mai 1848, studenții universității din Viena au înfruntat forța armată cu așa vigoare, în cit au silit guvernul să ia îndărăt harta constituțională *dăruiată* poporului și să convoace o Constituantă. Toate încercările guvernului de a dizolva «legiunea academică» au rămas zadarnice. Studenții au silit ocîrmuirea de a goli capitala de armată și de a da consimțămîntul său pentru formarea comitetului de siguranță publică, care a fost în majoritate compus din studenți. Acest comitet a căpătat ast-fel de putere, încît fără consimțămîntul său ministerul n'avea drept de a recurge la forța armatei. Se poate zice, într'un cuvînt, că a fost un moment în istoria Austriei, cînd ea era ocîrmuită de studenți, propriu zis».

Mă mărginesc la această singură citațiune din memoriile ministrului plenipontențiar Karl Schurz, de oare ce în ea se oglindește rolul studențimei în general în mișcarea revoluționară de la 1848. Voi aminti numai cum că studenții în Revoluția din 1848 au arborat în cinstea lui Bismarck și Moltke ideia unității germane. Ei au și propus la colonia regelui Prusiei coroană imperială germană.

Să trec deadreptul la timpul nostru, și pentru demonstrațiunile mele, să iaū pilde nu de la un popor meridional, după firea sa, aplecat prin temperament la porniri pripite, la manifestații sgomotoase, ci de la un popor cunoscut în istoria omenirei printr'un temperament prin eselență așezat, greoiū, cumpătāt și rece. Să vedem ce rol joacă, în mișcările politico-sociale, și azi studențimea engleză,

tinerimea așezată și archi-cumpănită a celei mai vechi universități, aceea din Oxford.

La noi, precum am zis, mai sus, în sferile oficiale domină părerea cum că universitatea, unde se lucrează teoreticește, unde se studiază știința, trebuie să stea la o parte de or ce problemă practică, fie de pură filantropic, fie de o reformă socialo-politică; și tocmai pentru că ast-fel este părerea lumii noastre oficiale este și interesant că studiem un eveniment ce n'îl înfățișează studențimea din Anglia, America și Danemarca. Mișcarea studențească despre care voi să vorbesc mai pe larg, s'a născut în zilele noastre tocmai în Anglia, care printre alte națiuni, trece drept țara unui *egoism incarnat*, dar care, trebuie să mărturisim, de mult a întrecut toate țările pe cîmpul filantropiei și sacrificiilor individuale. Tocmai pe acest teren, cultivat de veacuri, s'a născut ideia măreață a *rolului umanitar ce incumbă în întiiul rînd tineretului universitar*.

Este adevărat, cum că încă pe la 1848, în momentul istoric cînd o luptă socială s'a dat în Franța între două clase ale poporului frances, cunoscutul istorician Michelet care a fost și cetățean onorific al Romîniei, de pe catedra universitară îndemna studențimea a lua rolul de împăciuitoare între poporul muncitor și clasa celor avuți. Adresîndu-se către auditorul său, Michelet invita pe studenți a deveni *la masa celui bogat, în mijlocul sindrofîlor celor avuți, ecoul dreptăței, vocea adevărului, «ieșită din gura curată a unui tînăr»*. În imaginațiunea sa de entuziast, istoricianul francez era gata a se pune în fruntea unei noi cruciade, care trebuia să coprinză clasa avută cu mîna întinsă spre lumea muncitoare. Imprejurările aū fost cu desăvirșire nefavorabile pentru realizarea frumosului vis al lui Michelet. Luptele singeroase de pe străzile Parisului făcură imposibil rolul împăciuitoare al tinerimei universitare și creară acea «magistratură», care în curînd a innăbușit și vocea lui Michelet, declarat de instigator al mișcării muncitorilor. Vechiul cîntec al reacționarilor inconștienți, cari de veacuri nu învață nimic și nu pricep legile firești ale propășirei omenirei pe calea spinoasă a progresului! Acești oameni, ca vițelul la poarta nouă, în zadar se încearcă a popri omenirea de a merge înainte, tot înainte...

FANTEZIE

*Adîncă-î zarea și tăcută
În ațipire-aeriană :
Un abur nu trezește-o cută
Prin pînzătura diafană.*

*Ușoară, tainic călătoare,
Lumina prin eter pătrunde,
Ș'acolo, sus, mărețul soare
În strălucirea lui s'ascunde.*

*Doar mica floare de rozetă
Abia răspiră cum visează,
Ș'a ei suflare 'mprăștiată
Lumina lui o parfumează...*

*Visează floarea și tresare,
Cu drag mirăsma ș-o 'mprăștie...
Și-o taină e a ei visare
Ce însuși soarele n'o știe!...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NATALIA IOSIF.

MOSA FIRII

Copiii, lăsați cam în voia lor, duceau zile albe. Toți patru și cu «bercu» după ei, cutreerau, cit îi ziulica, dealurile toate, lunca, ba uneori, cu încălțăminte la subțioară, o luau pe pirăiașul limpede în jos, unde apa era de două degete la picior, iar Rodica țipa cit putea că se înneacă!

Așa mergînd pe pirăiaș în jos, pe supt umbra sălciilor, se treziau în satul vecin, unde printre cele d'intîi case din margine, strălucea așa zisa «curte» a lui «Moș Ștefanache». Căsuța cu patru odăi albe, văruițe, cu ceardac de lemn văpsit cenușiu, cu cercevelile dela fe-reșți și ușile tot cenușii, rîdea prietenoasă printre nucii bătrîni ce se înrotiau ocrotitori în jurul ei.

Moș Ștefanache, boier bogat odată, sărăcise mult în urmă, și din supărări, din una alta, își cam pierduse și mințile. Dar era bun, așa pe lingă casă, în vreme ce băeții lui munceau la cîmp.

Și poate că singurii lui oaspeți în lungile zile de vară, erau cei patru tovarăși, pe care el cu mândrie îi numea: «scumpii mei nepoței!»

Ce-î dreptul, că și micii oaspeți poate nicăirea nu erau primiți cu atita cinste și cu atita bucurie în vremea cînd toată lumea are treabă, ca acolo în casa lui Moș Ștefanache.

Cum s'apropiaū, începeau să strige de la poartă: «sărut mîna, moș Ștefanache!»

Iar el, cum sta de obiceiū pe scările umbrite de olendri de-o parte și de alta, cu capu'n jos și sprijinit pe cîrji, îndată ce auzia glasurile subțiri, limpezi, căta să se ridice, lărgea brațele să-î cuprindă parcă pe toți: «Bine-ați venit, dragii moșului, scumpi nepoței!»

Îi poftia pe urmă în «casa cea mare» cu fereastra spre grădinița cu flori, și numai decit se'ngrijia de-un pahar cu apă rece pentru mosafiri!

Tablăua de argint cu lingurițe și pahare, fiecare de cite-un fel, stătea pe masă acoperită c'un șervețel. Aducea apa cu «copul», apoi cu multă voie bună scotea el din soba nemțească gavanosul cel mare cu dulceață de vișine, îl așeza pe masă, și-î îmbia:

«Ia poftiți, scumpii moșului nepoței, că multă bucurie și multă cinste imi faceți!»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scumpii nepoței nu s'așteptau poftiți de multe ori, ci cu toții odată în jurul gavanosului, repetaū lingurițele încărcate ca niște corlatii, cu dulceață de vișine.

Se feriau numai să nu-î prindă moș Ștefanache rizînd, fiindcă atunci se supăra foc.

Moș Ștefanache scotea să-și facă țigară, însă îi tremura mîna și nu putea. Nepoței se arătau meșteri și făceau niște lucruri de țigări, de-ți era mai mare dragul!

Din una alta, aduceau ei vorba și de «bisectea».

Moș Ștefanache cum auzia cuvîntul acesta, zimbua fericit, i se lumina fața și pleca grăbit în iatacul de alături, descuia o ladă și scotea «bisecteaua» de lemn castaniū, încrustată cu sîdef.

O așeza pe masă, și c'un gest mare:

«Aceasta, scumpi nepoței, este o comoară!»

Într'adevăr, caseta era ticsită de hirtii scrise cu chirilice. Își punea ochelarii aproape de vîrfu nasului, și citia, una cite una toate hirtile acelea scumpe lui!

Cele mai multe erau acte dela un proces ce-l avusese el cu «Frunză» pe care l-a rămas, și a scos dela dînsul «moșia țaranilor». În fiecare zi le povestia la fel tot mersul procesului, cite «cîrcoate» i-a făcut

Frunză, dar cum el, «om cu cap», a luptat și a făcut multe drumuri cu diligența la Iași pînă'n sfîrșit l'a rămas.

Dar ceea ce prețuia dinsul mai presus de toate erau «scrisorile». Cu multă grijă desfăcea hîrțile în care erau învălitate, și cu ochii înlăcrămați de duioșie, se uita spre ei:

«Iaca, moșule» — și bătea cu două degete în foaia de hîrtie:

«Aici, îmi scrie mie Conachi Vogoride... auziți?»

Iaca: «Scumpe și iubite Ștefsnachi!»

«Auziți, moșule?»: «Scumpe și iubite Ștefanachi!»

Cădea apoi pe gînduri și de multe ori nu mai citea decît titlul. Cum stetea așa, pletele-î cărunte ajungeau pe umeri și toată figura lui căpăta un aier de distincție. Sprincenile, mustățile erau prea mari, dar îi ședea bine cînd era el cuminte.

Nepoțeiî mai cunoșteau încă o hîrtie, iarăși de mare preț, și cum îl vedeau căzînd în melancolie, îi aduceau aminte:

— Moșule, mai spune odată: «mica *poëzie* într'a ministrului cinste». Tot din «bisectea» scotea bătrînul hîrtia pe care era scrisă și această mică *poëzie*.

Oare-acesta-î jurămîntul către-al țarei Domnitor,

Că vei fi cinstit, de treabă și de binefăcător?

Tu juri ca și motanul!

Aici moșul se opria și le trîgea atenția!

— L'o făcut «motan», moșule!

Nepoțeiî repetau în cor vîers cu vîers, iar cînd ajungeau la al treilea, adăugau și ei cu multă mirare și cit se poate de tare: «l'o făcut, «motan», moșule!»

Urma un șir de nume, venia apoi «că-î și Canta amestecat», punct asupra căruia moș Ștefanachi din nou atrăgea atenția.

Iar nepoțeiî, cărora li se repetau zilnic aceleași lucruri, nu și-au dat nici măcar osteneala de-a învăța cum trebuie: mica *poëzie*.

Însă ce adorau ei mai mult la moș Ștefanachi, era danțul «Icosă-lilor». Moșul nu s'aștepta niciodată prea mult rugat, ci întinzîndu-și minile în formă de aripă, începea să se învîrtească într'un fel de vals, și cînta pe nas pe-un singur ton:

Cu coșite și mărgele,

Cu cordele late'n șele...

Nepoțeiî îndemnați la joc, prindeau să sară și să cînte prin casă cît puteau și de multe ori cînd veniau băieții dela cîmp, găsiu în casă această petrecanie, cu praful pînă'n podele, prin care abia se mai zăria moș Ștefanachi învîrtindu-se.

BRĂNDUȘA.

SEPTENTRION

(FANTEZIE)

*Septentrion prin geamuri pătrunde tremurînd,
Sclipitul lui se pierde pe a ferestrii ceață ;
Iar raze-abia scoboară-din albul lui veștînit,
Lucesc pe a lui frunte mărgelele de gheață.*

*Și rece stă pe bolta cu stele miriade,
Din susul lui văzut-a îndepărtate zări...
Dar raza lui e rece și mut acolo șade
Visînd de țărni albastri cu dulci și calde sări.*

*În jurul lui steluțe perdute licăresc.
Și plîng de nepăsarea-î... El, soare-atît de mare,
Abea pe la răstîmpuri, din susul lui ceresc,
De le trimete-o rază... o rece 'mbrățișare...*

ST. ȘERBĂNESCU.

CIOBANUL ȘI FATA DE ÎMPARAT

— POVESTE *) . —

— Uite, am aci în grajdul ăsta 100 de epuri. Hai să ți-i dau în primire și tu să te duci cu ei să mi-i paști. Dar să nu cumva să te pască și pe tine păcatul, cînd mi-i veși aduce seara, să lipsească vr'unul; că unde îți stă picioarele acolo îți va sta și capul.

Băiatul o sfecti.

— Bine, împărate, ți-oiu paște, că vezi, Măria-Ta, am intrat în horă, trebuie să joc. Dar să-mi dai răgaz numai de o zi, că așî vrea să dau mîine o raită; să văd ce mai e p'acasă; iar poimîine, cînd s'o miji de ziuă, sînt în curtea palatului.

Vorbă să fie! Îi intrase frica în oase, și vrea să-și piardă din urmă să nu-l mai găsească împăratul nici în gaură de șearpe.

Altfel, ce treabă ar fi avut acasă? Să dea șoarecii la apă? Că în bordeiul lui era o sărăcie d'alea cu crăci, de n'avea săracul nici după ce bea apă. Dar, plecase și el așa în lumea asta mare a lui D-zeu, după noroc, și innemerise la împărăție taman cînd împăratul vrea să-și mărite fata.

*) Vezi Nr. trecut.

— De mă...ă...ă, se tînguia el acum! Nu puteam să-mi văd de sărăcia mea? Dracu m'aduse la împărăție? Asta-mi mai lipsea! Și-o luă razna, tăind pădurile în două, vrînd să se ducă nouă cu a brânzii. Și treci deal, treci munte, pînă se înfundă într'o vale adîncă. Aci se înfilni cu o mătușă, cu părul ca mișele de oaie și zbîrcită ca o prună uscată.

— Bună ziua, babo.

— Mulțumim d-tale, voinice. Dar încotro?

— Ia, încotro oiū vedea cu ochii, babo. Sint la mare ananghie, și mi-am luat lumea în cap să mă răpun, că n'am la ce mai trăi.

— Fugi d'aci, măiculică; ce vrei, să'ți faci de cap, flăcău voinic ca d-ta? Incolo nu mai e lume. Ia, mai bine întoarce-te îndărăt, și spune-mi și mie aleanul d-tale, poate, mai știi? Ți-oi fi de vr'un ajutor!

Și plecară încet pe vâlcea: piș, piș, baba înaintea și ciobanul după ea, povestindu-î de-a fir, a păr toată dandanaua.

— Auzi, cum o să-î păzesc eu epurii lui? fi-i-ar epurii de ris! Ce, sint ai dracului să stea pe lîngă mine? Și hoțu'ăla mi-a spus că mă omoară. Mai bine să mă duc în lume, să-mi fac de cap de bună voie a mea, de cît «să'mi stea și capul, unde'mi staū picioarele».

— Tacî din gură, flăcăul maichii. Mare noroc ai avut! Ia să vezi, nu eî tu fata împăratului? Și scoase din sîn un flueraș, pe care i-l dete zicîndu-î: ia fluerașta; și orî cînd îi da de vr'o nevoie, cîntă cu el, că ce-î gîndi, pe voe'ți va fi. Du-te în plata Domnului!

Băiatul, cu lacrimi în ochi, sărută mîna babeî și o luă la sănătoasa; iar a doua zi, cînd se crăpa de ziuă, era la ușa grajdului cu epurii, cum făgăduise împăratului. Îi ia în primire și pleacă cu eî la pășune. Dar, lighionile afurisite, n'apucă să iasă cu ele din curte și se risipiră ca făina orbului, de rămase singur — cuc.

Auzi: dai tu drumul dracului din coșar!

Nu'și pierdu cumpătul. Se duse în cîmpia din apropierea palatului și începu să cînte din fluer. Ca prin minune, toți iepurii începură să se adune în jurul lui. Îi înnumără, dar nu lipsia nici picior de epure: suta în cap; și pășteau pe lîngă cioban, de Ți-era mai mare dragul să te uiți la eî.

Împăratul, numai d'a minune, se uită pe fereastră spre nădîrlanul de cioban. Și se cruci ca d'altă haia de ce-î văzură ochii: epurii pășteau ciopor, și ciobanul era în mijlocul lor, de par'că ar fi fost între oile lui.

— Ei, își zise oftînd, mi se pare că am dat de nevoie cu nebunu'ăsta. Epurii pasc a moarte pe lîngă el.

— Tată, zise fata, știi ce-mi trăzni prin minte? Dă-mi un cal și niște haine mai proaste, să nu mă cunoască el. Să vedem, nu l'oiū fura de minți să-mi vîndă un epure?

Se schimbă, încalică pe cal și plecă.

— Bună ziua, voinicule.

— Mulțumim dumitale, fată mare.» Dar el o și cunosc.

— Văd că ai o turmă de epuri. Nu'mi vinzi și mie vr'unul din ei?

— Nu, că'mi ia părul foc; că, vezi dumneata, epurii nu sînt ai mei, ci ai împăratului, și mi'i înnumără deseară. Și dac'o lipsi vr'unul, pe unde mai scot cămașa?

— Dă-mi unul, că n'o fi foc. Spui și tu împăratului c'a fugit. Uite, îți dau 50 de galbeni.

— Să'mi dai și 200 și nu pot. Dar, mai descalică nițel, că n'o fi foc, și vino încoa să mai stăm nițel de vorbă, ici, pe iarbă verde.

N'apucă fată să stea jos și ciobanul se repezi pe furiș și o pupă sdravăn de trei ori: pe amîndoi obraji și pe buze.

— Uite pe ce vînz eă epurii, nu pe galbeni.

Și îi dete un epure. Fata îl puse într'un coș, îl înveli bine, încalică și plecă.— Cînd era aproape de poarta palatului, ciobanul scoase fluierul din sîn și începù să cînte. — Auzi epurile și țuști! din coș, o rupse d'a fuga și tocmai în cîrd s'a mai oprit.

— Ți-a dat?

— Mi-a dat, da-l-ași prin tîrgul cucilor; dar ce folos? Mi-a scăpat și a fugit tot la el în turmă. — Dar de sărutat nici nu crîcni:

— Stai nițel, zise împăratul, că mă duc să cerc și eă. Să văd, eă nu l-oiu înșela? — Își schimbă hainele, încalică p'un măgar bali-gos și prăpădit de slab, și plecă. Trece pe lingă băiat și-i dă bună ziua.

Acesta îi mulțamește și intrară în tocmeală. Dar ciobanul îl mi-rosi și pe el de departe.

— Ei, văd că ai un cîrd de epuri. De ce nu-mi vinzi și mie unul, ți-l oiù plăti cît nu face el.

— Cît îmi dai?

— Cincizeci de galbeni.

— Bune parale, dar nu țin de cald.

— Ei, de ce?

— Apoi, fiindcă epurii nu sînt ai mei, că ți-i-ași da și pe toți; ci sînt ai împăratului. Și mi-i înnumără în toate serile. Și dac'o lipsi vr-unul, cui îi face spinarea tobă?

— Hei, pe tine te vait eă, par'că tu nu știi să minți!

— Ce-om face, om face noi; dar mai descalică și tu o leacă de pe măgar și vin' să ne înțelegem mai deaproape. Uite ce: eă la palat trăesc ca banu'n punga săracului. N'am lipsă de nimic; dar fiindcă

văd că prea ți-e agea¹⁾ să ei epurele, păstrează-ți banii în pungă și pupă măgarul de trei ori...

O făcu și p'asta, că n'avea încotro. Luă epurile, îl puse într'un sac, legă sacul la gură, îl aruncă pe măgar, și plecă acasă.

Ciobanul cîntă din fluer. Epurile își făcea moarte în sac. Roase sacu'n fund, până făcu o gaură, scoase capul și biști! sări din sac, și să te păzești, băete. Fugea de-î scăpărau picioarele. Se duse tot la tovarășii lui.

Cînd veni seara, luă epurii din urmă și-î duse la curte.

— Cinstite împărate, dă-te jos de-ți înnumără epurii, că trebuie să-î bag în grajd.

— Dă-î în seama grăjdarului, zise împăratul, trăznind și bufnind de necaz ce-î era. — Ei, ce e de făcut?! Mi-am găsit beleaua cu nebunu' ăsta. Nu mai e rost, o să-mi ia fata. Dar las'că și-a găsit nașul!

Îl duse într'o magazie.

— Uite, băete, am aici amestecate o butie de linte, cu una de mazăre. Să mi-le alegi de noapte; și cînd m'oiu scula mîine de dimineață să găsesc două mîgle: una de mazăre și alta de linte, c'altfel, ștreangul și săpunul îți mănîncă capul.

— Bine, împărate — și se culcă fără grijă, adormind întihnit.

În crucea nopții, cînd nu s'auzeau țipenie de om, cîntă din fluer; și cit te-ai șterge la un ochiu, toată farnicărima pămîntului se strînse, de înegri magazia. Și te-î mira, de s'a ajuns de fiecare cîte un bob. Apoi su culcă, și-și văzu iarăși de somn.

Dimineața, cînd intră împăratul în magazie, se cruci cînd găsi așa precum îi poruncise.

— Am băgat-o pe mîneacă, zise împăratul din ce în ce mai îngrijorat.

O să-î mai dau una; și dac'o face-o și p'asta, nebun-nenebun, cată să-î dau fata, că n'am încotro.

Împăratul avea un cuptor mare, în care cocea piine odată și ajungea peste toată săptămîna și pentru slujitorii curții și pentru casa împăratului. — Taman scosese în seara aia piinea din cuptor.

Îl duse în brutărie și-î zise.

— Uite, băete, ce-ți mai dau de făcut; dacă-î face-o și p'asta, n'ai de cit să-ți ei fata. Pîn'la ziuă, ori să nu mai găsesc nici frimitură de piine în brutărie — s'o mănînci toată, ori de unde nu, să intri de bună voie în cuptor și să te găsească și pe tine, copt gata.

Ai înțeles?

¹⁾ Aminte.

— Ințeles, mărite împărate; și-î puse lacătul, încuindu-l acolo. Luă un coltuc din jimbla împăratului și se culcă pe cuptor, dormind dus, pînă despre ziuă. Se sculă și cîntă din fluer. Cît ai scăpăra din amnar, toată soricimea pămîntului se strînse și o forfecă de par'că n'ar fi fost de cît un blid de anafură. Cînd veni împăratul dimineața să-l dăscue, o frimitură nu mai găsi; iar el striga cît îi lua gura: «Aoleu, săriți că mor de foame».

Dacă văzu că nu mai are încotro, adună pe boierii ai din divan și pe împărații vecini și le zise: Uite, fraților și boieri D-voastă, ce i-am poruncit, aia mi-a făcut.

— Păi dacă nu i-ai găsit nod în papură, dă-i fata, ce mai aștepti? E rînduită lui și pace bună!

Chemă apoi pe cioban: «Măi băete, acum vezi tu, multe ai făcut, mai fă și p'asta, că fata tot a ta e, nu mai am încotro. Uite sacu'ăsta stă gol aci. Cum îi ști, să mi'l umpli cu minciuni».

Se cam fistici băiatul, căci fluerul nu-î mai folosea nimic, fiind-că l-ar fi văzut ei. Iși luă inima în dinți și începu să-și deșire toată povestea lui: ce a pătimit cu împăratul și cu epurii, cum a sărutat pe fată de trei ori... și fata, care era de față, se făcuse ca sfecla de rușine.

Cînd veni vremea să spună și pățul împăratului, ajunse pînă la descălicarea lui de pe măgar. Atunci împăratul îi luă vorba din gură:

— Ho ho, că s'a umplut sacul. Acum ia-ți, băete, mireasa și Dumnezeu să vă norocească cum o știți mai bine.

Și luată e și'n ziua de azi.

(Auzită în satul Goleștii-Bați, jud. Muscel, de la unchiul meu Tudor Mihalache).

D. MIHALACHE

INVINSUL

Pe malul unei mări îndepărtate,
 În strîmta lor colibă învechită,
 Trăia cu greu și în singurătate
 Un biet pescar din lumea chinuită.

Avea tovarăși buni și mulți odată,
 Dar rînd pe rînd s'au inecat în valuri,
 Cînd marea devenia infuriată
 Și se sbătea mereu cumplită 'n maluri.

El singur o rămas din vechiul număr,
 El singur, cel mai tânăr din pescari,
 Cù plete blonde lungi și lat în umăr,
 Cu fața arsă și cu ochii mari.

Rămas pustiū și plin de 'ndurerare,
 Cînd se pierdea în giulgiul desperării,
 Abea și găsea scînteii de alinare
 Cînd sta mihnit pe țarm, în vremea sării.

El nu doria pe cer să fie lună,
 Și nici senin, nici stele lucitoare.
 Ci nori greoi și strașnică furtună
 De-asupra unei mării clocotitoare.

În zbuciumul naturii el vedea
 Un minunat tovarăș al vieții,
 Și-adeșea-orî lui Dumnezeu cerea
 Să nu mai vie zorii dimineții.

Odată, într'un miez de noapte neagră,
 Cînd fulgeraū năstrușnice scînteii,
 Din spuma mării răsari întreagă
 Intruchiparea unei dulci femeii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Minia zeilor era cumplită,
 Deslănțuindu-se pe 'ntreaga fire,
 Și bietul om din lumea chinuită
 Avu o clipă de încremenire.

Cu ochi setoși privi făptura ceia,
 Ce spuma a făcut să se desprindă,
 Și, neștiind de-î dracul său femeia,
 Un dor avu de-odată: s'o cuprindă.

Deci desfăcîndu-și barca de pe maluri,
 Luă grăbit lopata veche 'n mînă,
 Apoi porni, tăind spumoase valuri,
 Să poată prinde minunata zînă.

Femeia se îndepărta mereu,
 Iar el vislia cumplit, cuprins de furii,
 Nesocotind nădejdea'n Dumnezeu,
 Nesocotind nici sbuciumul naturii.

Cerca mereu puterile să'si strîngă
 În trupul lui de muncă obosit,

Și-ar fi voit cu pieptul lui să frîngă
În două, valul ce venia eumplit.

Ci zimbitoare zîna 'ntruchipată
Pe valuri mari voioasă alerga,
Din ce în ce în zarea depărtată ;
Iar bietul om mina... mina... mina.

O stîncă însă fostu-i-a scăparea :
S'a prefăcut în țânduri barca 'n valuri,
Iar pe pescar l'ngHITE'n sinu-î marea...
Vai! pline de nădejde, Idealuri!...

ALEXANDRU GH. DOINARU.

O CĂLĂTORIE PRIN STEPĂ RUSEASCA

4. ASCANIA NOVA

Trecuse de mult amiaza și toiuil căldurei unei zile senine de Iunie învăluia în pîcla sa tot malul mării. O calească mare trasă de trei cai muscălești, mari, albi, toți de o seamă și de o nuanță, ne aștepta de mult la scară; cu toată moleșeala și lenea ne ce cuprinsese după un dejun îndestulător, a trebuit totuși să ne luăm inima în dinți, să părăsim casa administrației cu umbra răcoroasă și să pornim, în toiuil căldurei, la drum, pe stepa tauridă.

Caii mergeau în trapul cel mic, iar caleașca largă și mare d'abia exercita o slabă presiune asupra aerului înzăpușit, dîndu-ne impresia unei boare ce ne sufla din față. Incolo nici o adiere de vînt, nici o activitate pe întinsul cîmpului. Singur praful drumului era în mișcare; nourul înălțat de cele 12 picioare și 4 roți acoperea totul în urma noastră, și satul și marea.

Trecem istmul cel îngust al peninsulei Harli și intrăm în nemărginita stepă. Cît vezi cu ochii este numai o mare verde de monotone lanuri de grîu. Din majestoasa stepă sălbatecă, descrisă de atîți poeți ruși și streini, nu mai e nici o urmă; totul a fost luat în stăpînire de om, peste tot, plugul a întors brazdă dătătoare de pîne și din toate părțile sîntem inundați de valurile griului verde ca smaraldul. Nici măcar drumurile nu sînt lăsate cum trebuie; par'că am fi pe moșia vr'unui arendaș hrăpitor din România.

După cît-va timp, dăm într'o slabă depresiune, Domuzgla, puțin adîncă—nici 4—5 m., dar foarte largă, vre-o 2 km.—și lungă spre S pînă la mare. Aceasta e una din nenumăratele depresiuni cari sco-

besc fața stepei celei mai otove; prin forma și mulțimea lor, ele au fost comporate de savanții ruși cu mîncăturile de vărsat; numele lor în Rusia e *pod*, la noi, pe Bărăgan, se numesc: crov, dolie, vîrtop etc ¹⁾.

Ne oprim un moment să-i cercetăm sărurile ce-i albesc pămîntul sur și cari cu un mucegai alb tapisează crăpăturile, găurile și urmele întărite ale roților; constatăm aceleași săruri și aceleași fenomene chimice ca și în depresiunile din Bărăgan unde, alătura, pe pămîntul negru ca păcura, acoperit cu un strat subțire de nisip ori pămînt sur, se adună săruri în abundență cari, pe alocurea, formează lacurile sărate. Harta amănunțită arată și în depresiunea Domuzgla un lac și impacienți facem ochii roată de jur împrejur, să vedem lacul. Colo, înaintea drumului nostru, pe buza depresiunii din față, e o curte boerească cu case mari, văruite alb, cu magaziile de produse bine construite, cu o tîrlă de vite și o grădină ori o plantație nouă de salcîmi. Supt dunga cîmpului o pînză senină, lucitoare, par'că joacă în zare și ea și se arată casele, magaziile, și pădurea scufundate în elementele străvezi, întocmai ca reflexul de la marginea unei ape liniștite. În primul moment credem că e lacul; dar cum? trece drumul prin el? «E *Delîbab*», îmi strigă Treitz; e curiosul fenomen optic numit *Fata morgana*, care se produce din cauza reflecțiunii razelor de lumină pe straturile încălzite de la fața cîmpiilor întinse. Și în adevăr, cînd ne suim în trăsură, fiind acum cu ochii deasupra zonei razelor reflectate, pînza de apă dispare cu efectele ei cu tot; a fost numai *Apa morților* ce în zilele călduroase de vară joacă deasupra Bărăganelor, mutîndu-se de ici colo, apărînd și dispărînd, după cum ne întorcem ochii său ne schimbăm locul pe cîmpie.

Tot timpul mergem numai printre lanuri de grîu; pe ici, pe colo eite un lan de ovăz pătează cu verdele lui de aquamarina, covorul cîmpului ca smaraldul; orzul e și mai puțin, iar porumbul e cu totul necunoscut. Rapița sălbatică îmbîcsește cultura pe unele locuri și crește pe cîmpul rău cultivat așa de deasă, că ai crede că și ea e semănată; florile ei galbene, multe și ridicate la lumină, aduc oare care variație pe cîmpul verde. Nenumăratele flori de cîmp, caracteristice stepei, cu variația lor de culori, mai nu se văd. Numai pe marginea drumului său pe cîte un petec lăsat pîrlog, apare moțul albastru violaceu al *jaleșului*, sau *dragaica* cu florile sale galbene răsfrate; colo se văd ciorchinile galbene ale *sulfinei*, dincoace ne sare în ochi purpuriul florilor de *limba-boului*. Iată și *cicoarea* cu florile albastre, ce se țin deschise numai în miezul zilei. Iar *rochița*

¹⁾ Vezi Sămănătorul No. 9.

rîndunelei și *mușetelul* mirositor, trag liniile albe dealungul drumului și pe de o parte și pe alta. Sînt o sumedenie de flori și tot atîtea nuanțe, dar nu vedem *colilia*, planta renumită și caracteristică stepei; tocmai la Ascania Nova o vom găsi; acolo stepa liberă e acoperită de *colilia* ce crește pînă la burta calului.

În drumul nostru, spre răsărit, trecem prin mai multe depresiuni și vîrtoape, unele mici de tot, închise, circulare sau eliptice, altele foarte largi, ce se deschid în mare; ca o compensație, fața stepei este presărată cu nenumărate movile, unele izolate, altele grămădite câte 3—4 la un loc. Intr'o vilcea, lingă o curte boerească însemnată pe hartă, dar care nu mai există acum, Faltz-Fein a găurit un puț artezian și prin izvorul ce ese continuu prin gura tubului toată partea de jos a depresiunii s'a transformat; pe de o parte găsim în anumite locuri o îngrămădire mare de săruri scoase la iveală din pămînt prin umezeala de la izvor; pe de altă parte, o vegetație cu totul neobișnuită a luat în stăpînire talvegul văii.

Cînd eșim din depresiune, ne surprinde faptul că birjarul nostru mină caii în cea mai mare parte a timpului la pas: noi ne așteptam să vedem pe steapă toată lumea alergînd în galop, ca în pusta ungurească. Cînd căutăm să'l facem prin vorbă să mine mai repede, rusnacul ne răspunde, cam supărat: «na goru» (la deal)! Pentru el, cei 4—5 m. diferență de nivel din fundul cîrovului pînă la fața cîmpului e chiar un deal, ce trebuie ridicat la pas.

Pe la 5 ore ajungem în stepa Pericopolului. Înainte noastră se ridică din fața stepei o perdea vînată închisă, pe deasupra căreia se înalță niște turnuri albe, patruunghiulare. Acolo e Preobrajenska, satul și locuința doamnei Sofia Faltz-Fein. Cînd ne apropiem, găsim în mijlocul unui frumos parc, o splendidă clădire văruiată alb, un castel cu 4 turnuri cu creneluri, cu un portic frumos, ca o adevrată locuință de boer mare din Rusia. Castelul nu e locuit, căci doamna nu-l la moșie. Noi tragem la casa administratorului unde, pînă se schimbă caii, ne răcorim bînd ceai și kvas ¹⁾ pe care l-am plătit cam scump la plecare, supt formă de bacșis servitoarei. În Rusia, întocmai ca în țările nemțești, bacșisul e obligator; pentru cel mai mic serviciu, pentru orî-ce ajutor dat trebuie să dai bacșis servitorilor chiar în casele cele mai bogate.

De aci dăm o telegramă la Ascania Nova, pentru a se ști că sosim și aceasta era cu atît mai necesar, cu cît ni se spusese că în acea seară va fi la Ascania Nova și guvernorul Chersonului.

1) O băutură de fermentație, fără alcool, dar cu acid carbonic.

În timp de o oră pînă plecăm iar la drum, am vorbit cu administratorul, (prin intermediul d-lui Burchardt) asupra moșiiei, felului cultivei, a producției etc. Auzim ast-fel că pe moșiile lui Faltz-Fein, ca și pe a celorlalți proprietari din prejur, se face o cultură extensivă mai neîngrijită chiar ca la noi. În adevăr, ne-a mirat mult că în această regiune, în care timp de 4 ceasuri n'am întilnit nici un sat, totuși tot pămîntul e cultivat; aceasta poate avea loc numai din cauză că se lucrează mult cu mașinile și se face cultură numai de plante ce reclamă puțină muncă.

Satul Preobrajensca e cu totul nou; coloniile venite de prin toate părțile Rusiei s'au adunat în jurul castelului Faltz-Fein și au alcătuit un sat mare. Acesta este primul sat al stepei ce întilnim în drumul nostru; după aceea, în spre seară, am mai străbătut încă vre-o 2—3 sate, toate noi, unele nici nu erau pe hartă.

Satele s'au înjghebat pe stepa rusească de către coloniștii veniți de prin toate părțile Rusiei sudvestice: mulți nemți, mai ales *menoniți* (o sectă protestantă) au venit de s'au așezat în ținuturile acestea căzăcești. Fie-care locuitor a primit la venire 15 hectare și loc de casă. Străzile satelor au fost lăsate largi, casele sînt la drum, dar cele mai multe n'au nici măcar o fereastră spre drum. În genere casele sînt mari, cu 3 camere, dar prost mobilate; mai nimic înăuntru. Pereții sînt de cherpic, acoperiți cu lut din loess (pămînt galben) și văruiți alb. În curte de asemenea puțin lucru, cam ca în curțile tătărești din Dobrogea: o căruță, un maldăr de fin, ori o clae de pae, cîte-va grămezi de tizic (băligar uscat pentru foc) și două trei păsări e aproape tot ce se vede în curtea unui ghiabur. Curțile, lipsite de pomi și verdeață, sînt înprejmuite cu șanțuri, peste care s'a aruncat *mărăcini*, *dracila* și *colții babii*, ca să fie intangibile. În curte și la case lemnul mai nu se vede; pomii sînt foarte rari în sat, iar pe cîmp lipsesc cu totul.

Din grămada de case acoperite cu pae se înalță însă totdeauna mărețe turle, vâpsite verde și umflate în cunoscuta formă de ceapă. Singură biserica e caracteristică satului din stepa rusească; fără această clădire curat muscălească n'am putea deosebi un sat din Taurida de unul din Bărăganul nostru, așa-î asemănarea de mare. Mai e încă o deosebire; dar aceasta vine ca o consecință a felului solului și subsolului, care în multe locuri se presintă și pe bărăganul nostru, unde apa-î adîncă. În toată această cîmpie străbătută timp de 6 ore, n'am întilnit de cît un singur puț cu cumpănă, numit pe acolo *juravel* = cocostîrc, numire ce-mi amintește nemerita comparație din poezia lui Alexandri: «în zare se apleacă ca gitul unui struț». Pe

aci puțurile fiind adînci de 20—25 m. apa se scoate cu găleți puse pe scripeți (puțuri cu macara) sau char cu hecnă ca la puțurile de petrol, unde funia se înfășoară pe o tobă mare, învîrtită de un cal. În acest cas, ca găleată servește un adevărat hîrdău. Dar pe aci, prin Taurida, satele se îndestulează cu apă; fie-care sat are două-trei fîntîni arteziene, a căror adîncime merge pînă la 400 m. și aduce la suprafață apa din unul din cele 7 straturi achifere constatate în subsolul Tauridei.

Spre seară trecem tocmai peste istmul de Pericop, de la Nord de renumitul oraș și încrucișăm drumul mare, milităresc care duce spre Kahovka, la Nipru. Aci sîntem iar în apropierea mării; mirosul ei se simte clar, iar vizitiul ne spune că în timpul cînd vîntul bate dinspre mare, apa e împinsă pe vîrtoape și prin rîpe pînă aci, în marginea drumului. În apropiere de mare satele sînt mai dese; trecem pe lîngă cîte-va cari nu sînt pe hartă și iarăși eșim în stepa pustie, fără copac și fără casă, par'că așa cîmp deschis n'am mai văzut. De jur împrejurul nostru e o singură linie orizontală care separă cerul de pămînt; curțile boerești cu șirile lor de pae cari pe Preobrajensca și pe Doueniul Coroanei se vedeaū totuși ici și colo, aici pe Ascania Nova par'că aū dispărut complet.

Pe cît de simplă este această priveliște a stepii tauride, pe atît de frumoasă este în apus de soare și mi-ar trebui bogăția de expresii și imagini a lui Gogol sau a lui Sandu-Aldea, ca să pot reda în cuvinte natura aceasta din stepa învăluită în lumina crepusculară. În semi-obscurul sereii dispar și slabele ondulațiuni ale terenului; crovurile nu se mai bagă de seamă, iar dintre movile nu se disting de cît cele dinspre apus, al căror relief umbros, întunecat cu totul, se profilează ca niște enorme cocoașe pe fundul încă strălucitor al apusului. O herghelie de cai, gonită de un tîngău de băiat călare pe deșelate, aleargă înaintea noastră, și ridică un nor continuu de praf care în lumina crepuscului pare tot așa de roșcat ca pămîntul cîmpului; de parte pe stepă se aud tălăngile de la niște turme de oi; mai încolo, cînd noaptea ne-a învăluit complet în urma sa, dăm de o cireadă de vaci... și iată acum și lumina scînteetoare străbate prin noapte. Am ajuns la Ascania Nova.

(Va urma)

G. MURGOI.

CRONICA

I. *Stiri culturale și artistice.*

Cultura germană și cea universală, deopotrivă, au pierdut deunăzile o personalitate științifică și literară din cele mai strălucite. S'a stins, la o vîrstă înaintată, celebrul Fischer, maestrul unei serii de studii și monografiilor filosofice clasice.

* D-l Zaharia Bîrsan și logodnica sa d-șoara Brașoveanu au întreprins în Ardel al treilea turneu de teatru care va avea, de sigur, aceleași rezultate morale frumoase ca și celelalte două, sporind — să nădăjduim asta — rezultatele materiale, spre înlesnirea artiștilor cari numai ei știu cîte jertfe zilnice grele trebuie să aducă în apostolatul lor.

Ne bucurăm îndeosebi că d. Zaharia Bîrsan, care este și un scriitor de talent cu prisosință dovedit, va juca, pe lângă diferite localisări bine alese, și două piese originale, ale d-sale, o comedie, «Bursierul» cu subiectul luat din viața contemporană a Romînilor ardeleni, și o dramă, «Inviere», în genul ibsenian.

II. *Cărți.*

Al patrulea anuar al «Societății turiștilor din România», tipărit acum (66 pg. în 8°); depositul la sediul societății S. T. R., Fundațiunea Carol I, București; tiparul N. D. Miloșescu, (Tirgu-Jiu), cuprinde numeroase descrieri de excursiuni ale turiștilor romîni, o serie de ilustrații foarte bune, reprezentînd vederi pitorești din țară, și darea de seamă a d-lui Al. Tzigara-Samurcaș, secretarul general neobosit al societății, asupra activității acesteia pe anul 1906. Autorii descrierilor de excursii dau, într'o formă limpede, uneori și în culori poetice nepretențioase, informații nouă și folositoare ori-cărui Romîn care, iubindu-și Țara *reală*, are datoria să o și cunoască mai de aproape.

Astfel, d. R. Rosetti se ocupă de «Cheile Prutului», d. G. Flaișlen expune, cu amănunte interesante, o excursiune cu barca, de la Galați la Sulina, prin Ismail și Kilia, noaptea, excursiune poetică, destul de primejdioasă, dar cu totul norocoasă; d.d. locotenenți Rosetti și Sirbu povestesc o excursiune în Gorj, pe drumul Neamțului pînă în pasul Vulcan, d. I. Pilat face și în scris drumul de la Sibiiu la Mehadia, prin muntele Cindrelu și masivul Retezatului.

III. *Reviste.*

În «Floarea Darurilor», nr. 14, un articol al d-lui N. Iorga («Vestii din Rusia despre trecutul nostru»), cu privire la scrierea despre Țamblac a Rusului Iațimirski—«vestit hoț de cărți, dar erudit care a dat și lucruri de valoare», zice d. Iorga. Cartea lui Iațimirski e tratată într'o dare de seamă specială a d-lui L. Cosma în «Viitorul», de unde-și ia d. Iorga informațiile pentru ar-

ticolul d-sale. Se mai dau traduceri din autori străini și o descriere de călătorie, tot a d-lui Iorga, la Mănăstirea lui Aron Vodă, lângă Iași; apoi o poveste comunicată de d. T. Pamfile și poezii populare.

*

«Junimea literară» din Suceava închină nr. din «Iunie și Iulie» — de ce nu românește: Iunie și Iulie — memoriei lui Simion Florea Marian; e o manifestare culturală nobilă, în stringerea portretelor, amintirilor, notelor biografice despre neuitatul folclorist și în poeziile comemorative duiosă.

* Cine, neavînd cu ce alta să-și omoare vremea care nu-î scumpă pentru toți, își va fi bătut vre-odată capul ca pretinsul sistem estetic al ego- și grando- maniacului critic Mihalache, va fi descoperit de sigur un element original: are îndrăzneala comparațiilor între autori străini celebri și autori romîni.... pentru cari... celebrează d. Mihalache. Astfel știam de o pildă de Ronetti Roman-Shakespeare sau de Sarcey-Mihalache Dragomirescu, ceea ce ar da un Sarsailă romînesc, și cite și mai câte altele. Inșă d. Mihalache hazliu ține să facă ingenioase comparații și între autori romîni ce... tori romîni... de celebrat la «Convorbiri»; căci ne pomenirăm, tam-nesam, cu o comparare și clasare a tînărului povestitor Dragoslav alătura de Creangă, după ce văzut-am mai de multe ori pe tînărul poet Cerna alătura de Eminescu!

Ci iată că viteazul estetician, d. Mihalache, merge și mai departe, și face comparație între operele *originale* ale unor autori străini celebri și traducerea acestor opere de către anonimi romîni, găsindu-le — ca o culme — superioare pe cele din urmă. Chiar într'unul din numerele mai nouă ale «Convorbirilor», se utilizează — drept înlocuire a prozei originale iscălite de d. Dragoslav — o schiță de A. Daudet, întoarsă în romînește pe titlul: «Roșculeț, pățania unui pu de potîrnice, povestită de *el însuși*»... pentru «Convorbirile» cu sine însuși. O notă prizărită supt acest titlu, decretează, din prea înnalta pricepere estetică a d-lui Mihalache, că «traducerea nu-î întru nimic mai prejos decît originalul, ba e chiar (!) poate (!) mai bună...»

Minunat! Accept și eu, cu entuziasm, acest criteriu și mă grăbesc să-l aplic în următorul caz tipic: Am înaintea mea o statueta de lut, ce reprezintă originalul mutrei grave a d-lui Mihalache, și opinia mea categorică, în genul maestrului eternizat prin lut, este că această statueta e «chiar poate mai bună» decît originalul. Într'adevăr, ea nu gîndește, nu vorbește, nu scrie și nu spune comediî ca... originalul Mihalache!

*

* Țin să colaborez odată și eu, cel puțin cu un titlu suggestiv, la «Viața literară și artistică» înainte să-și dea ortul popii (sau rabinului). Titlul îl propun pentru «Preludiile» cu mici infamii ale d-lui I. Chendi, care — dacă a putut șterpeli (foarte isteț și foarte discret) titlul volumului său de «Preludii» foiletonistului evreu Servaez de la «Neue fr. Presse», autorul volumului «Praeludien», anterior imitației romînești, — va putea împro-

muta de astădată dela «Viața românească» din Iași titlul «Miscelanii», *îndulcit* numai filologicește în «Mișelanii», pentru «cugetările» (?) din fruntea revistei săptămânale unde «combate».

Apoi ar putea să reîmprumute acest titlu al «Vieții literare» confrății dela «Viața Românească»: n'ău decît să-și întrebe filologii dacă nu e mai potrivit să se zică «Mișelanii» rîndurilor iscălite din vreme în vreme, de tovărășia Nicanor et Comp., la adresa unora dintre noi, supt titlul eufemistic de «Miscellanea».

Sc.

RĂSPUNSURI

A. V. Iași. — De ce nu răspundem «cu vîrf și îndesat» la toate, «infamiile anonime» ale știutului pamfletar? Ni-e teamă să *nu-l strivim*. Și aceasta e pri-mejdios. Căci iată ce spune Heine într'un capitol din celebrul său poem «Atta Troll»:

Maî groaznică decît minia
A miî de elefanți, de sigur,
E dușmănia unei ploșniți
Ce-o vezi umblind pe așternut.

O Iași să te ciupească 'n pace,
Și-î groaznic — dar maî groaznic este
Dac'o strivești: atunci mirosu-î
Ți-alungă somnul pînă 'n zori.

Nimic nu-î maî cumplit, firește,
Ca lupta cu un adversar
A căruî armă e putoarea:
Duelul cu o ploșniță!

E. M. Galați. — *Destănuire* nu face pentru noi. Adresați-vă la alte reviste.

V. J. Iași. — Poate vom alege ceva din cele trimise. Maî așteptăm și altele.

C. Cr. R. Sărat. — «Fluturii» lui Theophile Gauthier în traducerea D-v. și-au pierdut tot aurul de pe aripioare.

Cărti apărute în editura Insti-
 tutului de „**Minerva**“
 arte grafice
 Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoiți vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele sau basmale Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Româ- nilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 3.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poesii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ar- deal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii.	1.25	— Istoria Românilor în chi- puri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrînii	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvîne!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și graiuri din Bucovina.	2.50		

	L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN . Moșneagulde la munte . . .	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut . . .	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50
POP VASILE. — Ris și plins . . .	1.50
— Domnița Viorica . . .	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte . . .	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Cepșa și Palat . . .	2.—
Rutenisarea Bucovinei . . .	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50
— Crișma lui moș-Precu . . .	2.—
— Dureri înăbușite . . .	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
— Povestiri din război . . .	2.—
— Floare-Oflită (roman). . .	2.—
— Amintirile căprarului Gheorghită . . .	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
ȘCURTU AUREL. — Călauza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România . . .	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită. . .	2.—
— Din bătrini . . .	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului . . .	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe . . .	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA“

	L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Românilor . . .	—45
» 4. Cântarea României . . .	—15
» 5. Istoria populară a li- teraturii Române . . .	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu . . .	—15
» 7. Perderea Basarabiei. . .	—15
» 8. Unirea Principatelor. . .	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu. . .	—15
» 10. Vasile Alecsandri . . .	—15
» 11. Stefan-cel-Mare . . .	—15
» 12-13. Istoria lui Mihai Vi- teazul, de N. IORGA . . .	—25

	L. B.
No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
» 15. Răpirea Bucovinei . . .	—15
» 16. Cum să ne creștem copiii . . .	—15
» 17. Păstrarea sănătății . . .	—15
» 18. Ce să citim? . . .	—15
» 19. 10 Mai . . .	—15
» 20-22. Războiul pentru nea- tîrnare . . .	—45
» 23. Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costachi . . .	—15
» 24. Aritmetică . . .	—15
» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli . . .	—15

BIBLIOTECA „LIRA ROMÂNĂ” MUSICALĂ

Conținând cele mai frumoase române și cîntece
naționale romine pentru voce și piano

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa-
triotic.
2. Luna doarme. Romantă populară.
3. Aolen! Arie populară.
4. Suspine crude. Romantă populară.
5. Cîț te-am iubit. Romant. popular.
6. Călugărul. Melodie populară.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.
8. Două fete spală lină. Arie popul.
9. Ce te legeni cîdrule! Romantă.
10. Steluța. Romantă.

11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec
popular.
12. Fetițo din acel sat... Arie din
Transilvania.
13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
14. Învinioara mea. Arie populară.
15. Am un leu și vreau să-l beau.
Cîntec popular.
16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop
17. Imnul Regal Român de Hübsch.
18. Cîntecul Gînteii Latine.

Prețul unui Ex. 20 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.

și edit. „MINERVA”, București, B-dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.